

Utbildningsinspektion i Malgomajskolan

Gymnasieskola

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Malgomajskolan den 9–11 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Malgomajskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Malgomajskolan intervjuades rektorn och biträdande rektorn, utbildningsledare, lärare, skolkuratorer, specialpedagog, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner på ett urval av program. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Malgomajskolan	Antal elever
Gymnasieskola	450

Källa: Vilhelmina kommun

Vilhelmina kommun har cirka 8 000 invånare och av dessa bor cirka 4 000 i tätorten. Kommunen är en glesbygdskommun som präglas av långa avstånd. Malgo-

majskolan är kommunens enda gymnasieskola och erbjuder utbildning på nio nationella program; elprogrammet (EC), estetiska programmet (ES), fordonsprogrammet (FP), hotell- och restaurangprogrammet (HR), naturbruksprogrammet (NP), naturvetenskapsprogrammet (NV), omvårdnadsprogrammet (OP), samhällsvetenskapsprogrammet (SP), teknikprogrammet (TE) samt även individuella program (IV).

Malgomajskolan ligger centralt i Vilhelmina tätort och verksamheten bedrivs i fem olika byggnader. I huvudbyggnaden bedrivs undervisning för de studieförberedande programmen, liksom även undervisning i kärnämnen för övriga program. I de andra byggnaderna, som ligger alltifrån cirka 50 meter till ett par kilometer från huvudbyggnaden, finns verksamheten för de yrkesförberedande programmen. HR har huvuddelen av sin verksamhet i Folkets Hus, där skolan hyr en restauranglokal.

Malgomajskolan leds av en rektor. Skolan har också en biträdande rektor med ansvar för ekonomi och lokaler. I övrigt ingår i ledningsgruppen fem utbildningsledare med ansvar för de olika programmen. Lärarna bildar arbetslag knutna till programmen.

Helhetsbedömning

Malgomajskolan uppnår resultat som ligger lågt i jämförelse med snittet för riket och andra glesbygdskommuner. Skolan har en lärartäthet som överstiger rikssnittet, men andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning är lägre än genomsnittet för riket. Den samlade bilden är ändå att skolan bedriver en bra verksamhet för sina elever. Det råder en positiv anda vid skolan och stämningen beskrivs som god såväl mellan elever som mellan elever och personal. I intervjuer framhålls ofta personalens engagemang för uppdraget. Det är dock inspektörernas bedömning att skolan måste arbeta för att systematiskt följa upp och analysera sina resultat för att kunna förbättra sin verksamhet och nå högre måluppfyllelse. Skolans kvalitetsarbete måste förbättras och årligen dokumenteras i en kvalitetsredovisning som motsvarar förordningens krav.

Inspektörerna bedömer vidare att skolan bör arbeta för att stimulera elevernas vilja att engagera sig i sin egen utbildning och i skolgemensamma frågor. Vid skolan måste finnas fungerande rutiner för elevinflytande. Eleverna bör också ges större möjligheter att vara delaktiga i och ha inflytande över utbildningens innehåll och utformning. Likaså bör skolan i högre utsträckning verka för ämnesintegration och samverkan för att skapa en helhet i elevernas utbildning.

Även om skolan har en organisation för att kunna hjälpa elever i behov av stöd, råder det en osäkerhet huruvida alla elever i behov av särskilt stöd får det. Utredningar drar ibland ut på tiden, vilket får till följd att elever kan få vänta länge på att få sitt behov tillgodosett. Det är inte heller klarlagt att alla elever som efter utredning bedöms vara i behov av särskilt stöd får ett utarbetat åtgärdsprogram.

Möjligen kan skolans ledningsorganisation, med rektor, biträdande rektor och utbildningsledare för de olika programmen, bidra till att det råder en otydlighet bland annat i rutinerna avseende frågor om elevers behov av särskilt stöd. Den dagliga kontakten med verksamheterna sköts av utbildningsledarna som tillsammans med

rektorn och den biträdande rektorn utgör skolans ledningsgrupp. Enligt personalen tar rektorn de beslut som enligt författningarna åligger rektorn, men inspektörerna menar att det kan finnas en risk för att skolans ledningsorganisation bidrar till att det råder en otydlighet för elever och föräldrar om vem som fattar beslut om elevens utbildning.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten (1 kap. 6 § gymnasieförordningen samt avsnitt 1.2 och 2.6 läroplanen för de frivilliga skolformerna).
- Åtgärdsprogram i enlighet med förordningens krav utarbetas inte för alla elever i behov av särskilt stöd (8 kap. 1a § gymnasieförordningen).
- Betyg sätts inte alltid i anslutning till avslutad kurs (7 kap. 1 § gymnasieförordningen).
- Skolan har ingen kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan måste försäkra sig om att alla lärare, på ett mer systematiskt sätt, följer upp sin verksamhet för att kunna utveckla sina metoder och undervisningsmål i förhållande till styrdokumentens krav och på så sätt också bidra till att skolan ständigt arbetar för att förbättra sin verksamhet.
- Skolan bör förbättra kvaliteten på utvecklingssamtalen, se till att de genomförs med den individuella studieplanen som grund samt att vårdnadshavare till omyndiga elever delges informationen.
- Skolan måste säkerställa att elever skyndsamt får särskilt stöd utifrån de behov som konstaterats.
- Skolan bör verka för att skapa ett större engagemang bland elever att vara delaktiga i och ha inflytande över sin egen utbildning och i skolgemensamma frågor.
- Skolan och kommunen bör se till att informationen om de lokala inriktningarna blir tydligare.
- Skolan bör arbeta för att alla elever får likvärdiga möjligheter att tillgodose sina behov av datorer och andra tekniska hjälpmedel.
- Skolan och kommunen bör arbeta för att stimulera personalen till allmänt kompetenshöjande insatser.

4 (19)

- Skolan bör i högre utsträckning verka för ämnesintegration och samverkan för att skapa en helhet i elevernas utbildning och bättre planering av elevernas arbetsbelastning.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 1: Malgomaajskolans resultat jämfört med andra glesbygdskommuner och riket åren 2005–2007

Malgomaajskolan	Skolan			Glesbygds kommuner			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andel elever som fått slutbetyg inom fyra år (procent)	69,4	70,4	71,7	74	74	72	76	75	75
- % av alla kvinnor	67,6	84,6	74,3	I u	I u	I u	78,9	77,8	78,8
- % av alla män	70,7	58,4	69,5	I u	I u	I u	73,3	72,1	73,7
Andel elever av dessa som är behöriga till högskola (procent)	84,3	74,5	67,7	90	90	90	89	89	89
- % av alla kvinnor	84,6	77,6	78,7	I u	I u	I u	91,3	91,7	91,3
- % av alla män	84,0	71,7	61,0	I u	I u	I u	86,5	86,6	86,4
Andel elever med reducerat program (procent)	2	2	1	8	5	5	5	4	4
Andel elever med utökat program (procent)	84,3	19,6	8,9	32	34	33	23	23	23
Genomsnittlig betygspoäng	13,0	12,3	12,0	14,0	13,9	13,9	14,0	14,1	14,1
- % av alla kvinnor	13,3	13,3	13,7	I u	I u	I u	14,7	14,7	14,7
- % av alla män	12,6	11,4	11,0	I u	I u	I u	13,4	13,4	13,4

Källa: Skolverkets statistik samt Beskrivande data för gymnasieskolan. I u: ingen uppgift

Tabell 2: Genomsnittligt betygspoäng för respektive program i Malgomajskolan, jämfört med riket år 2005–2007

Program/År	Skolan			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Elprogrammet	..	..	..	12,3	12,3	12,4
Estetiska programmet	..	..	..	14,8	15,0	14,9
Fordonsprogrammet	11,8	..	10,5	11,5	11,6	11,6
Hotell- och restaurangprogrammet	11,1	10,7	11,5	12,8	12,9	12,8
Naturbruksprogrammet	I u	I u	I u	13,3	13,5	13,6
Naturvetenskapsprogrammet	14,9	15,2	..	16,1	16,1	16,2
Omvårdnadsprogrammet	14,4	13,8	..	13,1	13,2	13,2
Samhällsvetenskapsprogrammet	13,6	12,9	13,0	14,7	14,7	14,7
Teknikprogrammet	..	..	15,4	13,8	14,0	14,0

Källa: Skolverkets statistik, I u: Ingen uppgift, .. : Antalet elever är lägre än 10.

Tabell 3: Resultat nationella prov vårterminen 2007, Malgomajskolans resultat jämfört med rikets resultat baserat på ett representativt urval av 90–100 skolor i landet.

Kurs/Betyg	Icke godkänd		Godkänd		Väl godkänd		Mycket väl godkänd	
	Skolan	Riket	Skolan	Riket	Skolan	Riket	Skolan	Riket
Svenska B	17 %	6 %	48 %	48 %	26 %	36 %	8 %	10 %
Engelska A	7 %	5 %	50 %	39 %	38 %	44 %	6 %	12 %
Engelska B	2 %	4 %	35 %	37 %	49 %	44 %	14 %	16 %
Matematik A	26 %	18 %	54 %	48 %	18 %	27 %	1 %	7 %
Matematik B	42 %	27 %	45 %	38 %	12 %	24 %	2 %	11 %
Matematik D	21 %	14 %	63 %	40 %	16 %	25 %	0 %	21 %

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 4: Andel elever med minst G i kärnämneskurser 2005–2007

Kärnämneskurs	2005	2006	2007
Engelska A	91,1	93,1	92,7
Estetisk verksamhet	96,0	98,0	95,1
Idrott och hälsa A	92,1	79,4	78,7
Matematik A	90,2	92,0	87,8
Naturkunskap A	92,1	88,8	89,2
Religion A	89,1	83,8	82,4
Samhällskunskap A	93,1	88,1	80,3
Svenska A	99,0	99,0	95,2
Svenska B	91,2	82,0	74,4

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar:

Enligt tabell 1 uppnår Malgomajskolans elever resultat som under de senaste tre åren genomgående är lägre än både genomsnittet för riket och för andra glesbygdskommuner. Det gäller andelen elever med slutbetyg inom fyra år, liksom även andelen av dessa som är behöriga till högskola. Den genomsnittliga betygspoängen är också den lägre än genomsnittet för både riket och andra glesbygdskommuner. Inspektörerna konstaterar vidare att skillnaderna i resultat mellan män och kvinnor är stora och visar tendens att öka. Exempelvis har de manliga elevernas genomsnittliga betygspoäng sjunkit till 11,0 år 2007, medan de kvinnliga elevernas har ökat till 13,7. Endast 61 procent av de män som fått slutbetyg inom 4 år är behöriga till högskolestudier medan 78,7 procent av kvinnorna är det.

Tabell 2 visar de genomsnittliga betygspoängen för Malgomajskolans olika program. Vid analysen av siffrorna bör hänsyn tas till att elevantalet på vissa program är så lågt att siffrorna inte redovisas i Skolverkets statistik. Av tabellen framgår att teknikprogrammet år 2007 uppnått den högsta genomsnittliga betygspoängen på 15,4, medan fordonsprogrammet har den lägsta på 10,5. Både teknikprogrammet och omvårdnadsprogrammet uppvisar högre genomsnittliga betygspoäng än riksgenomsnittet. Övriga program har under de senaste tre åren lägre genomsnittliga betygspoäng än riket.

Av skolans program har fordonsprogrammet år 2007 det största antalet avgångselever och uppvisar, som tidigare nämnts, den lägsta genomsnittliga betygspoängen. Inspektörerna kan också konstatera att andelen elever med slutbetyg från fordonsprogrammet år 2007 var 46,2 procent. Året dessförinnan var samma andel endast 30,8 procent. Motsvarande andel för riket för riket var 72,2 procent år 2007 och 71,9 procent år 2006. Andelarna är anmärkningsvärt låga och bör föranleda skolan att närmare analysera orsakerna.

Tabell 3 visar skolans resultat på de nationella prov som genomfördes vid skolan under vårterminen 2007. Här kan konstateras att en förhållandevis hög andel av

eleverna inte uppnår godkända resultat i proven i matematik. Hela 42 procent av eleverna klarade inte godkänt i provet för B-kursen i matematik och 26 procent av eleverna uppnådde inte godkänt i provet för A-kursen i samma ämne. Även här menar inspektörerna att skolan närmare måste analysera resultaten och vidta åtgärder för högre måluppfyllelse.

Tabell 4 visar också att skolans resultat i de flesta kärnämnen sjunker. Trenden är nedåtgående och orsakerna till detta bör analyseras i syfte att vidta åtgärder för högre måluppfyllelse.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp fortlöpande i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om varje elev, minst en gång per termin ges ett utvecklingssamtal som utgår från en individuell studieplan med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort,

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Det är inspektörernas bedömning att Malgomas skolan bör förbättra sin verksamhet när det gäller uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat.

Uppföljning av resultaten och elevernas kunskapsutveckling

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Inspektionen visar att vissa lärare följer upp resultaten i syfte att förbättra verksamheten. I intervjuer framkommer dock att det varierar från lärare till lärare i vilken utsträckning uppföljning sker. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste försäkra sig om att alla lärare, på ett mer systematiskt sätt, följer upp resultaten för att kunna utveckla sina metoder och undervisningsmål i förhållande till styrdokumentens krav och på så sätt också bidra till att skolan ständigt arbetar för att förbättra sin verksamhet.

Information och utvecklingssamtal

Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om sina utvecklingsbehov och framgångar i studierna och minst en gång per termin ska eleven ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation i ett utvecklingssamtal. Utvecklingssamtalet ska genomföras med den individuella studieplanen som grund. För omyndiga elever ska också den informationen delges vårdnadshavarna.

På Malgomajskolan erbjuds eleverna ett utvecklingssamtal varje termin, men intervjuer visar att kvaliteten på samtalen varierar. Det framgår att inte alla elever får tydlig information om sina utvecklingsbehov och det är inte heller alltid som utvecklingssamtalet genomförs med den individuella studieplanen som grund. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra kvaliteten på utvecklingssamtalen, se till att de genomförs med den individuella studieplanen som grund samt att vårdnadshavare till omyndiga elever delges informationen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Det är inspektörernas bedömning att Malgomajskolan håller god kvalitet när det gäller området Bedömning och betygssättning. Lärarna gör överlag en allsidig bedömning av elevens kunskaper och använder fastställda betygskriterier för sin betygssättning. Nationella prov används för att bedömningsgrunderna ska bli så likvärdiga som möjligt. Betygs katalog förs enligt bestämmelserna. Insatser krävs dock avseende:

Betygsättning enligt författningarnas krav

Enligt gymnasieförordningen ska betyg sättas efter avslutad kurs. Inspektionen visar att det på Malgomajskolan förekommer att betyg inte alltid sätts i anslutning till avslutad kurs, det vill säga när undervisningen upphört. Kurser hålls ibland öppna för vissa elever, efter det att undervisningen avslutats, för att ge dem möjligheter att komplettera och nå även högre betygssteg än Godkänt. Ibland används också förlängd kurstid som en särskild stödåtgärd. Inspektörerna bedömer att skolan måste se till att betyg sätts efter avslutad kurs.

1.4 Genomförande av utbildningen**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället.,
- om varje elev har en individuell studieplan,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörernas bedömning är att skolan genomför utbildningen med god kvalitet. De nationella målen anger inriktningen, även om det på vissa program fokuseras mer på kursmål och mindre på programmål. Alla elever har en individuell studieplan. Skolan arbetar för att ge utrymme för olika kunskapsformer och att varje elev ska utveckla en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande. Intervjuer visar att eleverna är nöjda med sina lärare. Arbetsplatsförlagd utbildning erbjuds till viss del på de yrkesförberedande programmen, men enligt skolläda och personal är det svårt att hitta lämpliga praktikplatser, vilket innebär att den delen av utbildningen ofta får arrangeras inom skolan. På några program har dock eleverna möjlighet att göra sin arbetsplatsförlagda del av utbildningen på an-

nan ort eller till och med i annat land. Samarbete har också inletts med ett universitet i St Petersburg. Inom området finns dock behov av förbättringsinsatser avseende:

Demokratiska arbetsformer och elevinflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, vara delaktig och ta ansvar ska omfatta alla elever. Elevernas ansvar för att planera och genomföra sina studier samt deras inflytande på såväl innehåll som former ska vara viktiga principer i utbildningen. Enligt skollagen åligger det alla som arbetar i skolan att verka för demokratiska arbetsformer.

Inspektionen visar att det på Malgomajskolan varierar i vilken utsträckning elever ges möjlighet att påverka och ha inflytande över utbildningens innehåll och utformning samt i skolgemensamma frågor. Klassråd hålls ibland vid behov. Någon fast tid för detta finns inte alltid tydligt angiven på elevernas scheman. Det framgår av intervjuer att det varierar stort mellan grupper hur ofta och hur regelbundet klassråd hålls. I vissa klasser saknar också eleverna tillfällen att få dryfta gemensamma frågor, eftersom de sällan har gemensamma lektioner, utan är uppdelade i olika inriktningar. Skolan arbetar för att få igång det elevråd som tidigare funnits vid skolan, men som under innevarande läsår ännu inte kommit igång. Det finns, enligt både skolledning och elever, uppenbara svårigheter att få elever att engagera sig i skolgemensamma frågor. Enligt skolledningen hålls skolkonferens ett par gånger varje termin med en sammansättning av ledamöter som överensstämmer med gymnasieförordningens krav. För de elever som inspektörerna kom i kontakt med, är det dock okänt vad som behandlas där. Inspektörerna bedömer att skolan bör verka för att elever blir mer delaktiga i och får inflytande över sin egen utbildning och i skolgemensamma frågor.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska skolan ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang, vilket fordrar särskild uppmärksamhet i en kursutformad skola. Eleverna ska få möjlighet att reflektera över sina erfarenheter och tillämpa sina kunskaper. Alla som arbetar i skolan ska också samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och lärare ska samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen.

På Malgomajskolan sker viss samverkan mellan lärare och kärnämneskurser infärgas i viss mån av karaktärsämneskurser. Det är dock inspektörernas bedömning att skolan i högre utsträckning bör verka för ämnesintegration och samverkan för att skapa en helhet i elevernas utbildning och bättre planering av elevernas arbetsbelastning.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,

12 (19)

- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolans olika grupperingar är relativt små, vilket ger goda förutsättningar att anpassa undervisningen till elevernas behov. Det finns en organisation för att tillgodose elevernas behov av stöd och särskilt stöd. Inför övergången från grundskola till gymnasieskolan genomförs överlämnandekonferenser för att skolan ska få information om redan kända behov av särskilt stöd. I årskurs 1 genomgår alla elever diagnostiska prov i svenska och matematik.

Eleverna på individuella program är indelade i olika grupper. Den största gruppen består av elever som måste bli godkända i något eller några av de behörighetsgivande ämnena, svenska, engelska eller matematik. I övriga grupperingar återfinns elever som är i praktik eller kombinerar praktik och gymnasiestudier inom vissa kurser. Det förekommer också att några elever går över till att studera på programinriktat individuellt program (PRIV). Enligt de intervjuade lärarna blir de allra flesta behöriga till ett nationellt program under det första året på IV.

Inom området bedömer inspektörerna att det finns behov av förbättringsinsatser avseende:

Särskilt stöd

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan hjälpa elever som har behov av särskilt stöd. Läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven och ge särskilt stöd till elever med svårigheter. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

På Malgomajskolan finns en organisation för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. På skolan finns en specialpedagog som är den person som gör alla utredningar, men även bistår lärare med råd och stöd om exempelvis undervisningsmaterial och metoder för att lärare ska kunna anpassa sin undervisning och hjälpa elever inom klassens ram. Specialpedagogen har individuella samtal med alla elever i årskurs 1 och utifrån behoven erbjuds elever stöd i olika former efter principen ”störst behov först”. I intervjuer framkommer att utredningar kan dra ut på tiden och att det finns elever som får vänta på att få sitt behov tillgodosett. Inspektörerna bedömer att skolan måste se till att skyndsamt säkerställa att elever får det särskilda stöd de behöver.

Åtgärdsprogram

Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska, enligt gymnasieförordningen, rektor se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas och

elever eller vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta i utarbetandet. Av åtgärdsprogrammen ska framgå vilka behov eleven har, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid inspektionen framkommer att åtgärdsprogram inte alltid upprättas för elever i behov av särskilt stöd. När åtgärdsprogram skrivs har det inte heller alltid föregåtts av en utredning och skolan har inte tydliga rutiner för hur utredningarna i förekommande fall dokumenteras. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste se till att elevers behov av särskilt stöd utreds och dokumenteras samt att åtgärdsprogram upprättas för de elever, som enligt utredningen, har bedömts vara i behov av särskilt stöd.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inom området bedömer inspektörerna att Malgomauskolan håller god kvalitet. I intervjuer framkommer att skolan utgör en trivsamt miljö för både elever och personal. Skolan bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete i form av olika projekt inom bland annat livskunskaps- och genusfrågor. Skolan har ordningsregler som är utarbetade tillsammans med eleverna och en likabehandlingsplan som är framtagen i samarbete med elever och personal. Insatser bör dock vidtas avseende:

Likabehandlingsplan

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande be-

handling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Skolans huvudman, kommunen, ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

På Malgomajskolan agerar man snabbt vid fall av kränkningar och elever säger i enkäter att de vet vart de ska vända sig om de av någon anledning känner sig kränkta. Skolan har utarbetat en likabehandlingsplan i samarbete med elever och personal, men den motsvarar inte fullt ut lagens krav, som säger att den ska utgå ifrån en kartläggning av den egna verksamheten och utvärderas, följas upp och revideras varje år. Uppföljningen och utvärderingen av likabehandlingsplanen ska också redovisas i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen måste utvecklas så att den motsvarar lagens krav.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav,
- om skolans lokala inriktningar uppfyller författningarnas krav,

- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan inom området Tillgång till likvärdig utbildning håller god kvalitet. Verksamheten planeras och organiseras så att eleverna får sin garanterade undervisningstid och eleverna erbjuds ett brett urval av valmöjligheter trots att skolan är relativt liten. I intervjuer framkommer att skolan är duktig på att hitta lösningar för att tillmötesgå elevernas önskemål och behov. Inom området bör dock förbättringsinsatser vidtas avseende:

Lokala kurser

Enligt gymnasieförordningen får styrelsen för utbildningen besluta om att inrätta lokala kurser. Dessa kurser ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen som inte tillgodoses i nationellt fastställda kursplaner. Lokala kurser kan förekomma på nationella, specialutformade och individuella program, men får inte ersätta kurser i kärnämnen eller de kurser i karaktärsämnen som är gemensamma för ett nationellt program eller finns inom en nationellt fastställd inriktning. Styrelsen för utbildningen fastställer det antal gymnasiepoäng som en lokal kurs omfattar och även de betygskriterier som gäller för lokala kurser.

Malgomajskolan har under den senaste femårsperioden successivt avvecklat de lokala kurser som erbjudits. Några finns dock kvar inom skolans lokala inriktningar på HR och FP. Inspektörerna finner att några av dessa kurser inte fullt ut motsvarar de krav som förordningen ställer, bland annat därför att de inte anger betygskriterier för betyget Mycket väl godkänt. Inspektörerna bedömer därför att skolan och kommunen måste vidta de åtgärder som gör att de lokala kurserna motsvarar förordningens krav.

Lokala inriktningar

Styrelsen för utbildningen ska för en lokal inriktning fastställa ytterligare mål för utbildningen utöver dem som gäller för det nationella programmet. Av beslutet om att anordna en lokal inriktning ska det framgå dels målen för utbildningen, dels de kunskaper eleverna ska ha uppnått vid fullföljd utbildning. Vidare ska det av beslutet framgå dels vilka kurser som inriktningen innehåller utöver kärnämnen och för programmet gemensamma karaktärsämneskurser, dels vilka kursplaner som ska tillämpas. Före beslut om att anordna en lokal inriktning bör styrelsen för utbildningen i förekommande fall samråda med berörd yrkesnämnd eller motsvarande

samarbetsorgan.

På Malgomajskolan finns två lokala inriktningar; Turisthotell inom HR och Småmaskiner inom FP. Skolan har inte tydligt presenterat dessa i form av de mål som gäller för utbildningen utöver dem som gäller för det nationella programmet. Inspektörerna bedömer därför att skolan och kommunen bör se till att informationen om de lokala inriktningarna blir tydligare.

Läromedel

Rektor har ett särskilt ansvar för att arbetsmiljön i skolan utformas så att eleverna får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bland annat bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel. I intervjuer framkommer synpunkter på att alla elever inte har lika stor tillgång till datorer. På vissa program utrustas eleverna med egna bärbara datorer, medan elever på andra program, med lika stort behov av datorer, inte har samma tillgång. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att alla elever får likvärdiga möjligheter att tillgodose sina behov av datorer och andra tekniska hjälpmedel.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolverkets statistik visar att drygt 66 procent av skolans lärare år 2007 har pedagogisk högskoleexamen. Enligt rektorn stämmer inte denna siffra, utan borde vara högre. Motsvarande andel för kommunala skolor i riket är knappt 78 och för andra glesbygdskommuner 68 procent. Skolan har dock under de senaste fem åren utbildat ett antal lärare inom olika fortbildningsprojekt och, enligt rektorn, satsat på lärarnas fortbildning. Skolans rektor har genom utbildning och erfarenhet skaffat sig pedagogisk insikt och har också genomgått den statliga rektorsutbildningen. Skolans biträdande rektor har inte pedagogisk utbildning, men har skaffat sig erfarenhet av

pedagogiskt arbete och även erfarenhet av arbetsledande positioner i andra branscher. I övrigt bedömer inspektörerna att skolans personal överlag har insikter i de föreskrifter som styr utbildningen, men att insatser bör vidtas avseende:

Personalens kompetensutveckling

Personalen uttrycker ett önskemål om ytterligare resurser för mer individuellt utformad kompetensutveckling. I dagsläget råder ett kommunalt köpstopp, vilket, enligt uppgift, får konsekvenser också för möjligheterna till kompetensutveckling. Mot bakgrund av de uppgifter som den officiella statistiken visar avseende den relativt låga andelen personal med pedagogisk högskoleexamen, bedömer inspektörerna att skolan och kommunen bör förbättra möjligheterna till allmänt kompetenshöjande insatser för personalen.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektor tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger också rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. På Malgomajskolan är ledningen organiserad så att det finns en rektor, en biträdande rektor och därutöver ett antal utbildningsledare med ansvar för ett till tre program vardera. Utbildningsledarna är också lärare på sina respektive program. Den dagliga kontakten med verksamheten sköts i stor utsträckning av utbildningsledarna, men både rektorn och den biträdande rektorn håller sig förtrogna med verksamheterna, ibland i samband med inhopp i undervisningen, men för det mesta på ett mer övergripande plan vid regelbundna träffar med skolans ledningsgrupp. Inspektörerna bedömer att rektorn fattar beslut i enlighet med bestämmelserna. Intervjuer visar dock att skolans organisation med rektor, biträdande rektor och utbildningsledare kan innebära en otydlighet gentemot elever och föräldrar om vem som tar beslut om en elevs utbildning. Insatser bör vidtas avseende:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Som pedagogisk ledare och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat.

För att rektorn ska kunna följa upp och utvärdera skolans resultat är det nödvändigt att lärarna följer upp och utvärderar elevernas resultat. Som tidigare nämnts är detta ett område som måste förbättras på Malgomajskolan. Inspektörerna bedömer således att rektorn måste ta ett större ansvar för att utbildningsresultaten följs upp och utvärderas på ett systematiskt sätt.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen,

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan inom området Kvalitetsarbete inte uppnår godtagbar kvalitet. Åtgärder måste vidtas avseende:

Systematiskt kvalitetsarbete

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Även om viss uppföljning och utvärdering sker på kurs- och programnivå på Malgomajskolan, måste inspektörerna konstatera att skolan inte har utarbetade rutiner och system för att ta tillvara resultaten och låta dessa ligga till grund för förbättring av måluppfyllelsen. Det är inspektörernas bedömning att skolan måste utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete.

Kvalitetsredovisning

Varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetet med kvalitetsredovisning ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvali-

tetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Skolan ska också sträva efter att göra kvalitetsredovisningen känd och enkelt åtkomlig för var och en. Malgomajskolan har ingen utarbetad kvalitetsredovisning, vilket måste åtgärdas. Om utformningen av kvalitetsredovisning finns att läsa i Skolverkets Allmänna råd för kvalitetsredovisning (SKOLFS 2006:18).

2008-09-09 Umeå

Agnetha Burström

Pererik Hagberg